

Can Xercavins

Rubí

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Camí de can Xercavins, 08191-RUBÍ
Emplaçament A mitja vessant d'un turó suau

Coordenades:

Latitud: 41.49408
Longitud: 2.01975
UTM Est (X): 418178
UTM Nord (Y): 4594071

Classificació

Número de fitxa 08184-61
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: A la primera meitat del segle XX es dugué a terme una profunda restauració de tota la masia, que sembla que va fer que canviés la configuració original de la mateixa.

Protecció Legal
Observacions protecció: PECPAR - Fitxa núm. 16.20
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 000900DF19D066
Autoria de la fitxa Juana Maria Huélamo - ARQUEOCIÈNCIA
Data de registre de la fitxa: dj., 12/10/2000 - 02:00

Descripció

La masia està inclosa en un conjunt d'edificacions al voltant d'un pati irregular. És del tipus III i ha estat molt remodelada tant a l'interior com a l'exterior, on només una finestra conserva les pedres originals. A l'interior s'ha canviat la situació de l'escala i s'han construït nombrosos annexos que desvirtuen l'estructura original de l'edifici. Resulta d'interès l'entrada al pati (PLA, s.d.). Destaca d'entre els objectes conservats a l'interior de la casa, a més del famós Cartulari de Can Xercavins, una escultura en fusta d'àlber, policromada i d'estil barroc, datada a inicis del segle XVII. Sembla que els escultors Francesc i Jaume Rubió la regalaren, com agraïment pel seu acolliment, a la família Xercavins (RUFÉ, 1992). Durant la Guerra Civil de 1936, aquesta imatge va romandre en un amagatall de la mateixa masia (RUFÉ, 1994b). A la masia hi ha una estança que es deia "la França" per estar ocupada per mossos provenints d'Occitània (XERCAVINS, 1989). Davant la porta hi ha una alzina que per la família té el valor simbòlic de representar l'acollida a la casa. Existeixen construccions auxiliars que porten la data de 1930.

Observacions:

Prop de la casa hi ha una granja avícola (RUFÉ, 1984a; 1997a). Al seu entorn l'any 1966 es procedeix a la l'extracció massiva de terra amb destí a la bòbila Saltó (INVENTARI, 1999).

Història

L'any 996 s'esmenta el molí de Seniofred, fill de Girne, en un judici celebrat a l'església per a resoldre una qüestió de les aigües del torrent Xercavins (MERINO, 1982). La primera notícia que tenim de la masia és de l'any 1152. Guillem de Xercavins, juntament amb altres, signa el testament de Deodat de Tamarit, fent jurament sobre l'altar de Sant Feliu, de l'església dels Sants Just i Pastor de Barcelona. El fet que des dels primers temps constitueixi un alou lliure, sembla indicar que els seus posseïdors formaven part de l'estament senyorial o militar lliure, donat pel comte a canvi de serveis prestats. La seva muller, Subirana, era també propietària de terres alodials del terme de Sant Cugat i de Cerdanyola. Potser que el topònim vingui del rierol que passa per aquell indret proper a la casa, anomenat en pergamins antics l'Exercavins, així per exemple el 996: "Exercavins, rivulo que dicunt: Guillelmi de Xercavi". A la part del ponent, s'han trobat restes romanes, que indiquen que el lloc ja era habitat des d'època antiga. Al segle XI, el 1172, treballava a la casa un esclau sarraí (XERCAVINS, 1989). També es troba documentació sobre un molí que pertanyia a la masia, en un testament de Guillem Xercavins (1171). Un altre document de 1261 parla del mateix molí, i diu "Donem també la facultat per passar l'aigua de la riera al molí d'en Xercavins, anomenat de Bonashench" (RUFÉ, 1984a; 1997a). Segons Rufé, es tractaria d'un molí de blat i d'oli (RUFÉ, 1984a; 1997a). A més d'aquesta propietat, la masia posseïa altres finques, com el mas Vila, ja desaparegut i can Feliu, així com les terres de l'ermita de Sant Genís (RUFÉ, 1984a; 1997a). L'any 1396, en Joan I nomenà Pere de Xercavins el primer Batlle Reial de Rubí (RUFÉ, 1984a; 1997a), i després, altres membres de la mateixa família ocuparen al llarg dels anys la batllia d'aquest poble (als segles XVI, XVII i XIX). El cognom Xercavins ha sobreviscut al llarg dels segles, primer per imposició testamentaria del 1558, fet que va perdurar fins a l'any 1706, i a partir d'aquesta data, els fadrísters fills de la casa que van establir-se en altres poblacions, perpetuaren el nom a Terrassa, Sabadell, Cerdanyola, Sant Cugat i Barcelona, encara que a vegades amb modificacions, com Chercabins i Carcavins (RUFÉ, 1984a; 1997a). L'any 1795 la masia va obtenir 59 lliures de la seda i de les fulles de morera sobrant 28 més. A la masia també es conserva el llibre "Cartilla de la Agricultura de Moreras.. (Madrid, 1761) que demostrarien el conreu de morera en aquest mas (BATALLA, 1994). Entre els anys 1797 i 1799 es va teixir una peça de tela de cent canes. El teixidor va cobrar 23 lliures pel seu treball, una altra d'estopa de 90 canes que va costar 18 lliures i 4 sous i una de drap de brí de 56 canes a 5 sous la cana; una altra de fil i cotó de 15 canes i mitja a sis sous la cana (VENTOSA, 1984). L'any 1961 es recuperà novament el cognom amb l'autorització, per part del ministre de Justícia, a Ambrós Llobet i els seus descendents, a emprar com a primer cognom el de Xercavins. La família posseeix un arbre genealògic en el qual consten vint-i-vuit generacions, o sigui, vuit segles de dinastia rural en aquest

Bibliografia

BATALLA GALIMANY, Ramon et alii (1994) Rubí a l'abast. Ciències socials I. Rubí: Ajuntament de Rubí. BONET I GARÍ, Lluís (1983) Les Masies del Maresme. Barcelona, Montblanc-Martín C.E.C. INVENTARI (1999) Inventari del Patrimoni Industrial de Catalunya, Museu Nacional de Ciència i Tècnica de Catalunya. MERINO, Joan Miquel (1982) "Sant Pere de Rubí a través de la documentació antiga dels segles X, XI, XII i XIII", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 6, pp. 114-118, Rubí, Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí. PLA ESPECIAL (s.d.). Pla Especial i Catàleg del Patrimoni Arquitectònic de Rubí. Document mecanografiat. RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1984a) Les masies de Rubí i la seva gent. Patronat del Museu-Biblioteca de Rubí. RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1992) Retaule de l'Altar Major - s. XVII-. Rubí: Miquel Rufé i Majó. RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1994b) Marededéus. Rubí: Miquel Rufé i Majó. RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1997a) Les masies de Rubí i la seva gent. Rubí, Rubricata. El setmanari de Rubí. Caixa de Terrassa. RUIG I GAIRÍ, Ramon (1999) "Les excursions" Rubí. Guia Local. Pp. 11-14, Ed. Hermes Comunicacions S.A. SCRUTANS (1934) "Notes per a la història de la indústria rubinenca" Endavant, Núm. 596, Rubí VENTOSA I MUÑOZ, Sílvia (1984) "La primera indústria tèxtil a Rubí". Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 12, p. 243-258. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí. XERCAVINS REQUESENS, Jordi (1989) "L'agricultura rubinenca. Notes històriques" XXXII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, Vol. I, pp. 17-37, Rubí: Fundació Museu Biblioteca de Rubí - Centre d'Estudis Rubinencs. Informació oral de J. Xercavins i E. Xercavins.

